

**«ԻՆՏԵՐԱԿՏԻՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ 2022**

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ
ռազմավարությունների

խթանման համար

ԱՌԱՐԿԱ

ՀԵՂԻՆԱԿ

ՄԱՐԶ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

անվան միջնակարգ

Տարբերակված ուսուցման

կիրառում ուսումնառության

Ֆիզիկա

Մարիետա Միսակյան

Արմավիր

<<Աղավնատան Դ. Աբգարյանի

դպրոց>> **ՊՈԱԿ**

1. ՆԱԽԱԲԱՆ

<<Մենք փորձից չենք սովորում: Մենք սովորում ենք այդ
Փորձի շուրջ վերլուծական անդրադարձ կատարելով:>>

Jhon Dewey

Այսօր երեխաների կյանքի բիզնես ինդուստրիաների ակտիվ միջամտության արդյունքում աշակերտներն այլևս պարզապես չեն: Նրանք զբաղված են ֆուտբոլային հանդիպումներով, սերիալներ դիտելով ու տարատեսակ խաղերով: Նաև աշակերտներին զբաղեցնում են սոցիալական ցանցերը: Մի խոսքով սովորելու ժամանակ շատ քիչ է մնում: Դասարանի երեխաները՝ հիմնականում տղաները անտարբեր են սովորելու հանդեպ: Որպեսզի սովորելու գործընթացը կազմակերպվի արդյունավետ՝ կիրառել տարբերակված ուսուցման եղանակով ուսուցում՝ հետաքրքիր և մասնակից դարձնելով աշակերտներին, որը միայն ավանդական ուսուցման մեթոդով չի հաջողվում: Չարգացնել երեխայի երևակայությունը համակարգչային դիտումներով, հայտորոշիչ թեստային առաջադրանքներով և հարցերի օգնությամբ ակտիվ ուսուցում կազմակերպել աշակերտների համար առավելագույնս հետաքրքիր և հաճախ դարձնել դասի ամբողջ ընթացքը: Դասարանում կարողանալիս մնացած աշակերտներին ներգրավել դասի մեջ: Դասը հետաքրքիր դարձնել նաև պասիվ երեխաների շրջանում ձևավորել առողջ մրցակցություն:

Շատ կարևոր է այն հանգամանքը, որ կրթությունը համաքայլ ընթանա ժամանակի փոփոխություններին: Հայաստանի արագ զարգացող կրթական համակարգը գերծ չի մնացել տեղեկատվական տեխնալոգիաների լայն կիրառումից՝ <<Ֆիզիկա>> առարկաների դասավանդման մեջ հնարավորինս զուգակցելով ավանդական և ինտերակտիվ մեթոդները:

Կարծում եմ որ, այսօր դասապրոցեսի և արտաքին աշխարհի առնչությունները ավելի անմիջական են, ինչը նշանակում է, որ անհնար է արդյունավետ դասավանդել առանց համակարգչի և ինտերնետի ռեսուրսների,

ինչից հաճույքով կօգտվեմ այս հետազոտական աշխատանքը ստեղծելիս:

2. ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍ

Տարբերակված ուսուցման եղանակը կիրառվել է աշխարհի տարբեր դպրոցներում հիմնված Վիգոտսկու <<Չարգացման մոտակա գոտու>>1978թ տեսության վրա, ըստ որի սովորողները լավ են սովորում երբ տրված հանձնարարությունները մատչելի են և ոչ թե շատ դժվար:

Ինչ է տարբերակված ուսուցումը, դա ուսուցչի կողմից մինևույն բովանդակությունը ռազմավարությունների և բազմաստիճան առաջադրանքների կիրառումն է՝ հաշվի առնելով յուրաքանչյուր աշակերտի կարողությունների մակարդակը:

Ամերիկացի մանկավարժ Քերոլ Էն Թոմլիսոնի կողմից առաջարկվել է տարբերակված ուսուցման չորս հիմնական սկզբունքներ:

1. Ըստ բովանդակության դասակարգման
2. Ըստ գործողության դասակարգման
3. Ըստ վերջնարդյունքի դասակարգման
4. Ըստ կրթական միջավայրի դասակարգման

Ըստ Քերոլ Էն Թոմլիսոնի Տարբերակված ուսուցմը իրականացնելիս հաշվի է առնվում սովորողի՝

1. Պատրաստվածությունը կամ կարողությունը
2. Հետաքրքրությունների շրջանը
3. Ուսումնառության ոճը

Ինչ է դա մեզ տալիս, դա ապիովում է սովորողի շարունակական զարգացում,

սովորողի մոտիվացիայի բարձրացում և ուսումնառության արդյունավետության բարձրացում:

Ամփոփելով բերված գրականության վկայությունները, հարկ է նշել, որ այս հետազոտության խնդիրն է փորձնական ճանապարհով առաջադրված խնդրի վերաբերյալ եղած վկայությունների միջոցով կատարել համապատասխան եզրահանգումներ:

3. ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍ

Հետազոտական աշխատանքի իրականացման համար որպես թիրախային խումբ ընտրվել է հիմնական դպրոցի 7-րդ դասարանի <<Ֆիզիկա>> առարկայի դասաժամը: Աշակերտների մոտիվացիայի բարձրացման և թեմայի լիակատար յուրացման համար ընտրվել է տարբերակված ուսուցման եղանակը, քանի-որ ուսուցման այս եղանակը նպաստում է աշակերտների գիտելիքների մոբիլիզացմանը, ստեղծգործ մտքի զարգացմանը՝ ինչը դրական ազդեցություն ունի ոչ միայն տվյալ առարկայի պարագայում, այլև ընդհանուր զարգացման գործում: Տարբերակումն իրականացրել են ի պատասխան ունակություններին, այդ իսկ պատճառով դասարանի մակարդակում այն իրականացրել են է ի պատասխան կազմակերպչական ռազմավարություններին առավելապես խմբերի բաժանելու տեսքով: Այս մոտեցման հիմքում ընկած է <<Ընդհանուր>> ունակությունների գաղափարը, այսինքն աշակերտները միևնույն առաջադիմությունը դրսևորեն կրթակարգի բոլոր դասընթացների դեպքում:

Հասանելի դարձնել յուրաքանչյուր դաս բոլոր սովորողների համար՝ ընդունելով, որ ցանկացած աշակերտ ունակ է առաջադիմելու, և հնարավորություն տալ յուրաքանչյուրին առաջադիմելու իր ներուժի չափով:

Հետազոտություն կատարվող դասարանում սովորում են 14 աշակերտ: Աշակերտները 7-ը տղաներ են իսկ 7-ը աղջիկներ: Իմ նախաձեռնությամբ կազմվել է հենակետային տարասեռ փոքր խմբեր, համամասնորեն ընդգրկվելով ուսումնառության արդյունավետության տարբեր արդյունքներ ունեցող աշակերտներ՝ աղջիկներ և տղաներ: Ստեղծված խմբերի քանակը հինգն են: Սեղաններն ու աթոռները դասավորվել են այնպես, որ հնարավոր իրականացնել համագործակցային աշխատանք և բոլորի համար տեսանելի լինի Էկրանը: Նախօրոք սեղաններին դրել են խմբերի անունները, տետր և գրիչներ: Նախօրոք սեղաններին դրել են նաև խմբային աշխատանքների պատասխանները՝ գրանցելու համար նախատեսված ձևաթղթերը:

Խմբային աշխատանքների թեմաները բաժանելով խմբերի միջև ստեղծել ենք աշխատանքային միջավայր, որոնք զաղափարների փոխանակման հաջորդիվ հնարավոր կլինի զարգացնել ելնելով տվյալ թեմայի բովանդակությունից և սահմանված մակարդակից : Խմբի անդամների միջև կատարվել է դերերի բաշխում, մշակվել Bloom-ի տաքսոնոմիայի տարբեր մակարդակի մտածական հմտություններ, զարգացնող դասարանային խմբային առաջադրանքներ:

Խմբերին տրվել է նույն առաջադրանքը սակայն առաջադրանքի կատարման համար տարբեր ժամանակահատվածներ: Ցանկացած հաջուրդող առաջադրանք պետք է լինի նպատակային և գրավիչ, որպեսզի խթանի աշխատանքի արագ ավարտը: Աշակերտները աշխատում են նույն առաջադրանքի վրա, սակայն առաջադրանքները բաց են և տարբեր արդյունքների հնարավորություն են տալիս: Օրինակ հայտորոշիչ տեստային առաջադրանքը դասին աշակերտները պետք է ներկայացնեն ճիշտ է, թե սխալ աշխատանքը:

Աշակերտները օգտագործում են նույն ռեսուրսները սակայն կատարում են տարբեր առաջադրանքներ : Օրինակ դասի թեման հետազոտելու համար բոլոր աշակերտները օգտվու են համացանցից, սակայն բարձր առաջադիմություն ունեցողները մշակում են գեկույց ,որտեղ պահանջվում է համադրել և գնահատել սեփական բացահայտումները, իսկ ոչ այնքան բարձր առաջադիմություն ունեցող աշակերտները հետևում են սահմանված ուղենիշներին և գտնում կոնկրետ հարցերի պատասխանները:

Դասի նպատակների և ուսումնառության թիրախների և հետևաբար վերջնարդյունքների ճանաչման արժևորման տարբերակման դեպքում պետք է նաև հստակեցվեն գիտատման չափանիշները:

Արդյունքների դինամիկան գնահատելու նպատակով կատարվել է նախնական, միջանկյալ և վերջնական թեստավորումներ: Նախնական թեստավորումները որոշում է սովորողների նախնական գիտելիքները:

Միջանկյալ թեստավորումները կատարում են ուսուցման թեմայի մեծ բաժինները յուրացնելուց հետո:

Վերջնական թեստավորումները ամբողջ դասընթացից ստացած գիտելիքների գնահատումն է: Կիրառվել գնահատման այնպիսի համակարգ, որտեղ խմբի յուրաքանչյուր անդամի առաջընթացը ներդրում է ունենում մյուսների վերջնական գնահատականի վրա: Որպես վկայություններ կատարվել են դասերի վերլուծությունները աշակերտներին տրված առաջադրանքների ձևավորող գնահատականները:

Հետազոտական աշխատանքը կատարվել է չորս հիմնական հաջորդաբար ընթացող դասաժամերի պրոցեսում և ուսումնասիրվել է նյութի յուրացումը և աշակերտների գիտելիքների կուտակումը և գործողությունների յուրացումը այդ ժամանակահատվածում:

Հետազոտական աշխատանքը ժամանակակից կազմակերպելու համար կարևոր են արդյունքների մանրակրկիտ հատկորոշումը, կանխորոշումը, նախագծումը և պլանաորումը: Աշխատանքում յուրաքանչյուր դաս ուղղված է սովորողներ ուսուցման, դաստիարակության և զարգացման նպատակների իրագործմանը: Իմ նպատակն է <<Ֆիզիկա>> առարկայի դասաժամերի ժամանակ իմ և սովորողների ուսումնական համատեղ գործունեության նախապես պլանավորված արդյունքների իրականացում: Դասի նպատակները աշակերտների համար պետք է լինի հասկանալի և ընդունելի:

Նպատակը՝ ա. ընդանրացնեն, ամրապնդեն, խորացնեն թեմաների վերաբերյալ ունեցած գիտելիքները:

բ. Ամրապնդել փորձարարական հմտությունները և ունակությունները

գ. Չարգացնել մտածողությունը, համացանցից տեսանյութերը դիտելուց և փորձերը կատարելուց հետո տրամաբանական եզրակացություններ անելու կարողությունները:

դ. Աշակերտների անհատական և խմբային գործունեության տարբեր ձևերի համատեղում: Ե. Դասի գիտականորեն պլանավորում և վարպետորեն անցկացում:

զ. Տվյալ դասընթացի գիտելիքների համակարգում: Աշխարահայացքի

ձևավորում: Գիտելիքների որակի և մակարդակի ճշգրտում և պարզաբանում:

Վերջնարդյունք՝ ա. Կարգացնեն աշակերտների ստեղծագործական հմտությունները:

բ. Կարգացնեն հարցերի միջուցով ուսումնասիրություններ անել հմտությունը:

գ. Խթանել ակտիվ մասնակցությունն առաջադրանքի կատարմանը:

դ. Կներկայացնեն նշված թեմաները միջառարկայական կապել այլ առարկաների հետ զարգացնելով Աշխարահայացքը ձևավորել արժեքային համակարգը:

ե. Կարգացնեն մտքեր փոխոնակելու, խմբային ակտիվ աշխատանք ծավալելու, նշված ժամանակահատվածում առաջադրանքը կատարելու խմբի աշխատանքային կանոնները պահպանելու կարողությունները և հմտությունները:

զ. Կարգացնեն մտածողությունը վիրտուալ լաբորատորիայով փորձերը կատարելուց հետո տրամաբանական եզրակացություններ անելու կարողությունները:

է. Կարգացնեն համալիր բնագիտական մտածելակերպը:

ը. Կարգացնեն իրատեսություն, մտքի հստակություն բանավոր խոսքի մշակույթի զարգացում:

թ. Կարգացնեն քիմիական հետազոտության կարողությունների ձևավորում:

ժ. Կարգացնեն մտածողությունը՝ վերլուծության, համեմատության և ընդհարացման միջոցով:

Որպես վկայություններ իրականացվել է դասեր վերլուծությունները աշակերտներին տրված առաջադրանքների ձևավորվող գնահատականները:

4. ԶԵՏԱՉՈՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

հԵՏԱՉՈՏՈՒԹՅԱՆ ընթացքի համար որպես թիրախային խումբ ընտրել եմ հիմնական դպրոցի 7-րդ դասարանի ֆիզիկա առարկան:

Աշակերտները արդեն գիտեն՝

1. <<Իներցիայի երևույթ թեման>>:
2. <<Մարմինների փոխազդեցություն>>:
3. <<Մարմնի զանգված>>
4. <<Նյութի խտություն>>

թեմաները և ես փուրձ եմ անում թեմաները միջառարկայական կապել այլ առարկաների հետ զարգացնելով Աշխարհայացքը ձևավորել արժեքային համակարգը:

Ելնելով հետազոտության խնդրից և նպատակ ունենալ տեսնել մտածողության զարգացումը, վկայող ուսումնասիրության արդյունքներ մշակվել Bloom-ի տաքսոնոմիայի տարբեր մակարդակի մտածական հմտություններ, զարգացնող դասարանային և խմբային առաջադրանքներ պարզից բարդ: Այս Զետազոտական համատեքստում կարևորում է հատկապես միջին բարձր մակարդակի մտածական հմտությունների զարգացմանը ուղղված արդյունքները:

Դաս 1

Լինելով առաջին հետազոտական դաս իր ձևաչափի մեջ տարբերվում է նախկինում անցակացված դասերից: Աշակերտները նախկինում էլ էին աշխատել խմբերով: Սակայն իմ ընտրությամբ նոր խմբերում կատարվել է դերերի բաշխում, մշակվել դասարանային առաջադրանքների բնույթը:

Եվ գնահատման մեջ խմբի առաջընթացումով պայմանավորված յուրաքանչյուրի վերջնական գնահատականի ձևավորման եղանակի ընտրությունը պայմանավորված է հենց այս հետազոտության իրականացման շրջանում:

Թեմա <<Ինտեգրացիոն երեւոյթ>> Այս թեման բացատրելիս ներկայացվում է թե երբ է մարմինը գտնվում դադարի և երբ է գտնվում շարժման մեջ: Ինչպես նաև դիտումներով բացատրում ենք օրինակ կանգնած ցայլակը կշարժվի եթե այն հրենք:

Դասարանը բաժանված է հինգ խմբերի հաշվի առնելով աշակերտների առաջադիմությունները և հնարավորությունները, որից հետո յուրաքանչյուր խմբի համար ստեղծում են տարբերակված հարցեր: Առանձին խմբերով ներկայացնում են Արիստոտելի և Գալիլեյի տեսությունները, համեմատելով այդ տեսությունը:

Դասին ներկայացնում են թեման ՓԳՆՅ-ի նշանների միջոցով:

Այս մեթոդով աշխատանքը հնարավորություն է տալիս խմբերում իրար օգնելով հասնել արդյունքի: Դասի ժամանակ տարբերակվում են խմբերում այն հարցերը թե ինչու են կենդանիները ջրից դուրս գալուց թափահարում իրենց, կամ ինչու վտանգավոր թռչել շարժվող ավտոբուսից: Կամ ինչ տարբերություն կա մուրճի գլխիկի և կոթիկի հակցնելու միջև: Այս և նման տարբերակված հարցերը հնարավորություն տալիս բացատրելու <<Ինտեգրացիոն երևույթներ>> (հավելված 1):

Դաս 2

Ջետազոտական դասերի պլանավորման մեջ նոր նյութի ներկայացումը կազմակերպել են նախորդ գիտելիքների հիման վրա կառուցելով ,կառուցելով, նպատակ ունենալով հնարավորինս աշակերտների մասնակցությամբ վերլուծել ուսումնասիրվող նյութը և վեր հանել հիմնական և միջին թեմայի հիմնական բովանդակության վերաբորյալ:

Երկրորդ դասի թեման <<Մարմնի փոխազդեցություններ>> է: դասը սկսում է տարբերակված հարցադրումներով : Ինչն է պատճառը, որ մարմինը շարժվում է ուղղագիծ հավասարաչափ կամ երբ է անշարժ մարմինը սկսում շարժվել կամ երբ մարմինը փոխում շարժման ուղղությունը: Աշակերտները այդ հարցադրումներից ելնելով

բացատրում են մարմինների արագությունների փոփոխությունը որպես փոխազդեցության արդյունք, փոխազդեցության բնորոշումը: Ցուցադրվող փորցերի միջոցով նույնպես կարելի բացատրել մարմինների փոխազդեցությունը՝ թելով թիթեղը սայլակին միացված, կամ երկու սայլակները նույն թիթեղով իրար միացված: փորցերից և հարցադրումներից ելնելով աշակերտները հանգում են այն եզրակացության, թելը կտրելիս երկու սայլակներն էլ շարժվում են ապա երկոտոտումս էլ ազդում են իրար վրա՝ այսինքն փոխազդում են: Աշակերտները այս տարբերակումներով հանգեցին այն եզրակացությանը փոխազդեցությունը ինչպես և շարժումը մարմինների անբաժանելի հատկությունն է: /հավելված 2/

Դաս 3

Ջետազոտական դասերի պլանավորման մեջ նոր նյութի ներկայացումը կազմակերպել եմ նախորդ գիտելիքների հիման վրա ,կառուցելով, նպատակ ունենալով հնարավորինս աշակերտների մասնակցությամբ վերլուծել ուսումնասիրվող նյութը և վեր հանել հիմնական և միջին թեմայի հիմնական բովանդակության վերաբորյալ:

Երրորդ դասի թեման <<Մարմնի զանգվածն >> է:

Մինչ զանգվածի մասին գաղափար տալը դասարանին տարբերակված հարցադրումների միջոցով նորից վերհիշում ենք ինչքան է պատկերավոր դարձել մարմինների փոխազդեցությունը : Ելնելով ցոցադրվող նյութից աշակերտները կարողանում են տարբերել թե, որ մարմնի արագությունն է ավելի շատ փոխվում և ինչն է դրա պատճառը:

դասարանը խմբերի բաժանելով պատասխանում են գրատախտակին գրված հարցերին:

Տարբերակման միջոցով պարզաբանում են թե ինչ է նշանակում, որ մի մարմնի զանգվածը երեք անգամ մեծ է մյուսի զանգվածից:

Առաջարկել եմ խնդիրներ որոնց միջոցով զանգվածի միավորները արտահայտվում են տասնորդական միավորներով:

Այս ձևով տարբերակում աշակերտների կարողությունները և արագ կողնորաշումը :

Ի տարբերություն ավանդական դասախոսության՝ այս դեպքում ձևավորվում է մտածողության ավելի բարձր մակարդակ: /հավելված 3/

Դաս 4

Չետագոտական դասերի պլանավորման մեջ նոր նյութի ներկայացումը կազմակերպել եմ նախորդ գիտելիքների հիման վրա ,կառուցելով, նպատակ ունենալով հնարավորինս աշակերտների մասնակցությամբ վերլուծել ուսումնասիրվող նյութը և վեր հանել հիմնական և միջին թեմայի հիմնական բովանդակության վերաբորյալ:

Չորրորդ դասի թեման <<Նյութի խտությունն >> է:

Այս թեման ուսումնասիրելուց առաջ աշակերտները արդեն գիտեին զանգվածի հասկացությունը և նրա չափման միավորը:

Մինչ այս դասին անցնելը մարմինները կշռելով աշակերտները պարզում են, որ երկու միևնույն ծավալ ունեցող, բայց տարբեր նյութերը ունեն տարբեր զանգվածներ:

Իմանալով այս հասկացությունը և ծավալի հասկացությունը և աշակերտները գաղափար են տալիս խտությունը որպես ֆիզիկական մեծություն:

Տարբերակված հարցադրումներից ելնելով աշակերտները բացատրում են, որ զանգված հասկացությունը բնութագրում է մարմինը իսկ խտությունը այն նյութը , որից պատրաստված է այդ մարմինը:

Ելնելով խտության աղուսյակից համեմատում են տարբեր նյութեր խտությունները:

Տարբերում են նյութի խտություն և մարմնի խտություն հասկացությունները:

Խմբերը առանձին ներկայացնում են ինչու դիանք կարող են տարբեր լինել:

Թեման յուրացնելուց հետո լրացնում են <<Քառաբաժանը>>: Թեման ամբողջական և հստակեցված լինելու համար լուծում ենք նաև խնդիրներ՝ հաշվարկային և փորձարարական:

Այս եղանակով կարողանում ենք սարքերել աշակերտների կախողությունները և փորձնական գիտելիքները:.

Հասանելի է դարձել յուրաքանչյուր դասը բոլոր սովորողների համար՝ ընդունելով, որ ցանկացած աշակերտ ունակ է առաջադիմելու, և հնարավորություն տալ յուրաքանչյուրին առաջադիմել իր ներուժի չափով:

Դասի թեման հետազոտելու համար բոլոր աշակերտները օգտվել են համացանցից, սակայն բարձր առաջադիմություն ունեցողները մշակել են զեկույց ,որտեղ պահանջվում է համադրել և գնահատել սեփական բացահայտումները, իսկ ոչ այնքան բարձր առաջադիմություն ունեցող աշակերտները հետևում են սահմանված ուղենիշներին և գտնում կոնկրետ հարցերի պատասխանները:

Դասի նպատակների և ուսումնառության թիրախների և հետևաբար վերջնարդյունքների ճանաչման արժևորման տարբերակման դեպքում հստակեցվել է գիտատման չափանիշները:

Որպես վկայություններ կատարվել են դասերի վերլուծությունները աշակերտներին տրված առաջադրանքների ձևավորող գնահատականները:

5. ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Տվյալների վերլուծությունը կատարվել է աշակերտներին տրված համապատասխան առաջադրանքների արդյունքների հիման վրա, որոնք արտացոլում են սովորողների գիտելիքների մակարդակը: Չետագոտական դաս իր ձևաչափի մեջ տարբերվում է նախկինում անցակացված դասերից: Աշակերտները նախկինում էլ էին դասին պատրաստված : Սակայն Չետագոտական այս եղանակը դասը ավելի հետաքրքրասեր, ժամանակակից, և ուսուցանող դարձրեց աշակերտների ստեղծագործական միտքը և երևակայությունը: ԵՎ դասը կազմակերպվեց ավելի հագեցած և բովանդակալից:

- * Աշակերտները հստակ ներկայացնում են տեսական հարցերը՝ մտքի հստակությամբ, բանավոր խոսքի հակիրճության մշակույթի զարգացումով:
- * Աշակերտները հստակ գտնում են տրամաբանական հարցերի պատասխանները՝ խմբերի համագործակցային եղանակով և պարզաբանելով տալիս են ճշգրիտ պատասխանը:
- * Աշակերտները հեշտությամբ լուծում են խնդիրները, տարբեր մակարդակի պարզից դեպի բարդ:
- * Աշակերտները կարողանում են աշխատել համակարգչով դիտելով տեսանյութը:
- * Աշակերտները կարողանում են վիրտուալ լաբորատորիայով փորձեր կատարել, որից հետո տալիս են տրամաբանական եզրակացություններ:
- *. Աշակերտների կատարած նախնական, միջանկյալ և վերջնական թեստային առաջադրանքների արդյունքները գոհացնող են:
- * Աշակերտները կարողանում են ակտիվ ստեղծագործական մասնակցությամբ բացահայտել են միջառարկայական և ներառարկայական կապերը:

- * Աշակերտները կարողանում են փոխոնակել մտքեր, առաջադրանքը կատարում են նշված ժամանակահատվածում, կարողանում են խմբերը պահպանել

աշխատանքային կանոնները:

- * Աշակերտները կարողանում են ինքնուրույն հետազոտության արդյունքում զարգացնել ճանաչողական

հետաքրքրությունները:

- * Աշակերտները կարողանում են մտածողության զարգացումով վերլուծել և համեմատել:

Գնահատման արդյունքները առանձնացրել ենք բանավոր հարցման, գրավոր հարցման, և թեստային առաջադրանքների աշխատախատանքների:

Աշակերտները ըմբռնելով իրենց կատարած գարծողությունները՝ կատարել են ինքնագնահատում: Իմ կողմից գնահատվել է կատարած նախնական, միջանկյալ և վերջնական թեստային առաջադրանքները :

Գնահատման վերջնական արդյունքները իրականացվել են Աշակերտների ինքնագնահատման և իմ կողմից Գնահատված արդյունքների համարժեքությամբ:

Օգտվել եմ գնահատման 1-10 միավորանոց գնահատման սանդղակից:

6. ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Տարբերակված ուսուցման բովանդակության յուրացման գործընթացում յուրաքանչյուր աշակերտի համար ապահովվեց պայմաններ՝ աշակերտի ընդունակությունների, հետաքրքրությունների, հակումների, ճանաչողական պահանջմունքների բավարարման ու մաքսիմալ զարգացման համար:

Տարբերակված ուսուցման մեթոդը ինձ հնարավորություն ընձեռեց ուսումնական պրոցեսը կազմակերպել՝ հաշվի առնելով անձի անհատական առանձնահատկությունները և ապահովեց նյութի հեշտ յուրացումը՝ համապատասխանեցնելով երեխաների ճանաչողական պահանջմունքներին և անհատական առանձնահատկություններին:

Օգտվելով տարբերակված ուսուցման մեթոդներից դասարանում գրանցվեց առաջադիմության աճ և ակտիվ մրցակցություն: Աշակերտների մեջ ստեղծված մրցակցությունը հիմնականում առաջ մղեց աշակերտներին, արդյունքում բարձրացավ ուսումնառական նկատմամբ հետաքրքրությունը և թույլ չտվեց աշակերտին զգալ թույլ ուժեղ աշակերտների մեջ: Բոլորը հավասար են այստեղ, բոլորը զբաղված են, բոլորն են պատկերացնում դասապրոցեսում իրականացվող դասի բովանդակությունը:

Ուսումնառության ընթացքում մեթոդի կիրառման արդյունքում դասարանի պասիվ աշակերտների մոտ գրանցվեց ուշադրության աճ և ակտիվ մասնակցություն, ավելի հետաքրքիր և մասնակից դարձրեց աշակերտներին, ինչը ավանդական ուսուցման մեթոդով չէր հաջողվում:

Աշակերտների երևակայության և ստեղծագործական մտքի զարգացմանը նպաստեց նաև համակարգչային մեթոդով ուսուցանումը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

<<Դասի պլանավորումը և խիչ համակարգը>>

dsekh.scoolsite.am/.../Դասի պլանավորումը-և-խիչ-համակարգը.

-խիչ-համակարգը. docx

<<Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդներ>>-<https://aspu.am>

<<Ուսուցման ժամանակակից մեթոդներ՝ խիչ համակարգ>>

<https://forum.armedu.am/.../46-Ուսուցման-ժամանակակից-մեթոդներ-խիչ>

մեթոդներ-խիչ-ամակարգ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Նախաբան.....	3
2. Հետազոտական համատեքստ/գրականության ակնարկ.....	4
3. Գործնական համատեքստ.....	5
4. Հետազոտության ընթացք.....	9
5. Տվյալների մշակում և վերլուծություն.....	14
6. Ամփոփում.....	16
7. Գրականություն.....	17
8. Հավելված.....	18

Անուն Ազգանուն..... ...Մարիետա.....Միսակյան.....

Դասարան	7-րդ դասարան
Թեմա	<<Մարմնի զանգված>>
Օգտագործվող նյութեր	Տարբեր գնդիկներ, կշեռք
Նպատակ	Խորացնել սովորողների գիտելիքները մարմնի փոխազդեցության, մարմնի զանգվածի մասին:
Վերջնարդյունք	Կկարողանա գնահատել ցանկացած մարմնի զանգվածը, կիրառել զանգվածի չափման բազմապատիկ և մասնային միավորները:
Տերմիններ	զանգված, ծավալ
Ընտրված մեթոդները	Խթանում`</b> 5ր հարցերի միջոցով վերհիշել <b>Իմաստի ընկալում` 25ր Ուղղորդված ընթերցանություն Կշռադատում` 15ր հստակեցնել հարցերի պատասխանը
Ընթացք	Կազմակերպչական մաս հարցեր ուղղել նախորդ դասից, պարզել և շտկել դրանք <<Ուղղորդող ընթերցանություն>> մեթոդով զարգացնել աշակերտների մոտ նախօրոք տրված հարցերին պատասխանելու կարողությունը. *Ինչ է իներտությունը *Ինչ է զանգվածը *Ինչ տառով են նշանակում զանգվածը *Որն է զանգվածի չափման միավոր $1տ=.....կգ, 1կգ=.....գ$ *Ինչի կիսվասարվի m_1 և m_2 զանգվածներ ունեցող մարմինների միացումից առաջացած մարմինների զանգվածը: Վերջում քննարկել հարցաթերթիկը
Տնային աշխատանք	Դաս. 12, հարց 3

Անուն Ազգանուն..... ...Մարիետա.....Միսակյան.....

Դասարան	7-րդ դասարան					
Թեմա	<<Նյութի խտություն>>					
Օգտագործվող նյութեր	Չափազան, կշռաքարեր, լծակավոր կշեռք,կամայական ձևի ոչ մեծ մարմին					
Նպատակ	Խորացնել սովորողների գիտելիքները նյութի խտություն մասին:					
Վերջնարդյունք	Կարողանա հաշվել նյութի խտությունը, օգտվել խտության աղուսյակից, տալ նյութի խտություն ֆիզիկական իմաստը տարբերել նյութի խտության և մարմնի խտություն հասկացողությունները:					
Տերմիններ	զանգված, ծավալ խտություն					
Ընտրված մեթոդները	Խթանում`</b> 5ր հարցերի միջոցով վերհիշել <b>Իմաստի ընկալում` 25ր Կարճ դասախոսություն Կշռադատում` 15ր Քառաբաժանի լրացում					
Ընթացք	<p>Կազմակերպչական մաս</p> <p>Վերհիշել զանգվածի հասկացությունը նրա չափման միավորը: Ըստ աշակերտների կարողությունների տարբերակել այն հարցերի պատասխանները որոնք առաջադրվել են:</p> <p>*Որ մեծությունն է կոչվում նյութի խտություն *Ինչպես է որոշվում նյութի խտությունը *Ինչ միավորներով է արտահայտվում խտությունը Ինքնուրույն կամ զույգերով լրացնում են քառաբաժանը</p> <table border="1" data-bbox="454 1518 1361 1771"> <tr> <td>Ինչ նյութի խտությունը</td> <td>Ինչ է նշանակում որ ջրի խտությունը հավասար է 1000կգմ³</td> </tr> <tr> <td>Որն է խտության ֆիզիկական իմաստը</td> <td>Ինչից է կախված նյութի խտությունը</td> </tr> </table>		Ինչ նյութի խտությունը	Ինչ է նշանակում որ ջրի խտությունը հավասար է 1000կգմ ³	Որն է խտության ֆիզիկական իմաստը	Ինչից է կախված նյութի խտությունը
Ինչ նյութի խտությունը	Ինչ է նշանակում որ ջրի խտությունը հավասար է 1000կգմ ³					
Որն է խտության ֆիզիկական իմաստը	Ինչից է կախված նյութի խտությունը					
Տնային աշխատանք	Դաս. 14, հարց 4;5					

Անուն Ազգանուն..... Մարիետա.....Միսակյան.....

Դասարան	7-րդ դասարան
Թեմա	<<Մարմնների փոխազդեցություն>>
Օգտագործվող նյութեր	Սալակ, մետաղադրամ
Նպատակ	Խորացնել սովորողների գիտելիքները մարմնի փոխազդեցության մասին:
Վերջնարդյունք	Կկարողանա իմանալ, որ դեպքում է մարմինը իր վիճակն ամփոփոխ պահելու հատկություն
Տերմիններ	արագություն, փոխազդեցություն
Ընտրված մեթոդները	Խթանում՝ 5ր հարցերի միջոցով վերհիշել Իմաստի ընկալում՝ 25ր Ուղղորդված ընթերցանություն Կշռադատում՝ 15ր հստակեցնել հարցերի պատասխանը
Ընթացք	Կազմակերպչական մաս հարցեր ուղղել նախորդ դասից, պարզել և շտկել դրանք <<Ուղղորդող ընթերցանություն>> մեթոդով զարգացնել աշակերտների մոտ նախօրոք տրված հարցերին պատասխանելու կարողությունը. *Ինչ է փոխազդեցություն *Ջնարավոր է արդյոք շրջապատից մեկուսացված մարմինը փոխի իր արագությունը Վերջում քննարկել հարցաթերթիկը
Տնային աշխատանք	Դաս. 11, հարց 3

հավելված 1

Անուն Ազգանուն..... Մարիտա.....Միսակյան.....

Դասարան	7-րդ դասարան
Թեմա	<<Ինտերցիա>>
Օգտագործվող նյութեր	Տարբեր գնդիկներ, թեք հարթություն
Նպատակ	Գաղափար ձևավորել ինտերցիայի երևույթի մասին
Վերջնարդյունք	Կկարողանա բերել ինտերցիայով շարժման օրինակներ
Տերմիններ	ինտերցիա, արագություն, փոխազդեցություն
Ընտրված մեթոդները	<i>Խթանում</i> ՝ 10ր հարցերի միջոցով վերհիշել բնագիտությունից այդ հասկացությունները <i>Իմաստի քննալուծ</i> ՝ 25ր Փոխներգործուն նշաններ <i>Կշռադատում</i> ՝ 10ր հստակեցնել հարցերի պատասխանը և լրացնել ԳՈՒՄ-ի աղուսյակը
Ընթացք	Կազմակերպչական մաս հարցեր ուղղել նախորդ դասից, պարզել և շտկել դրանք Փոխներգործուն նշանների մեթոդով զարգացնել աշակերտների մոտ նախօրոք տրված հարցերին պատասխանելու կարողությունը. գրատախտակին գծել ԳՈՒՄ-ի աղուսյակը *Ինչպես է շարժվում մարմինը եթե նրա վրա այլ մարմիններ չեն ազդում Որ երևույթն է կոչվում ինտերցիա լրացնել ԳՈՒՄ-ի աղուսյակը ամբողջությամբ
Տնային աշխատանք	Դաս. 10, հարց 7-8

Հավելված 5

գնահատման սանդղակ

դաս 1

Աշակերտներ	գնահատական
3	6
2	7
1	8

դաս 2

Աշակերտներ	գնահատական
2	6
2	7
2	8

Դաս 3

Աշակերտներ	գնահատական
3	7
2	8
1	9

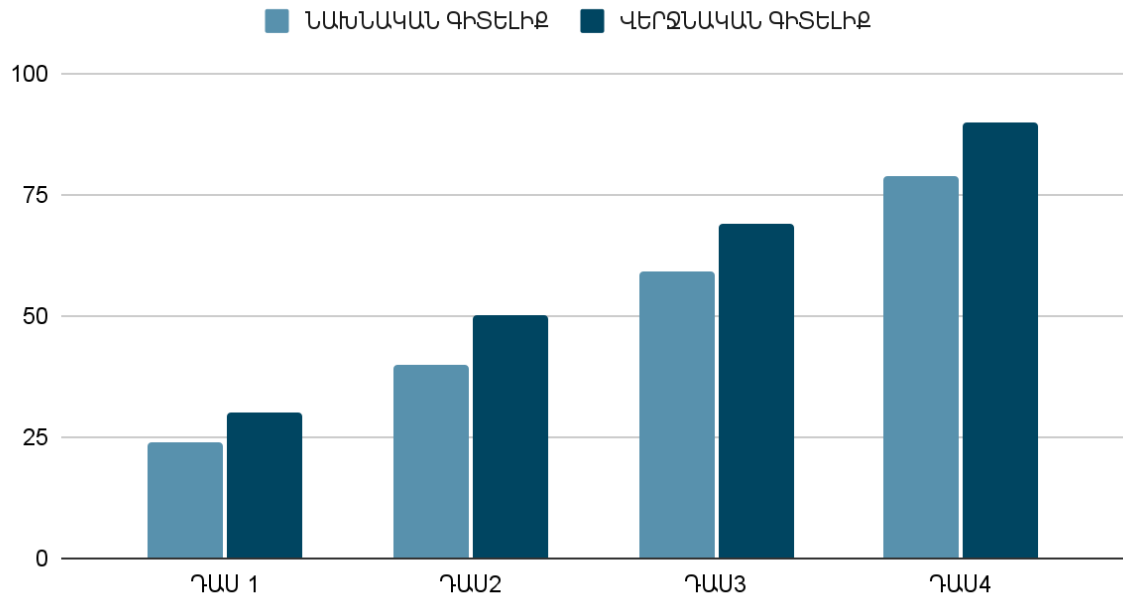
Դաս 4

Աշակերտներ	գնահատական
3	7
3	8
2	9

Դասարան	8-րդ դասարան
Թեմա	<<Նյութոսնի երկրորդ օրեքը>>
Օգտագործվող նյութեր	Համակարգիչ
Նպատակ	Խորացնել աշակերտների գիտելիքները ուժի մասին, համազոր ուժի մասին, սովորեցնել Նյութոսնի երկրորդ օրեքը
Վերջնարդյունք	Կկարողանա որոշել մի ուղղով ուղղված 2 ուժերի համազորը, սրված զանգվածով մարմնի արագացման արժեքը, երբ նրա վրա ազդում են հակադիր ուղղված ուժեր:
Տերմիններ	ուժ, արագացում,
Ընտրված մեթոդները	Խթանում ՝ 10ր հարցերի միջոցով վերհիշել Իմաստի ընկալում ՝ 15ր Կարճ դասախոսություն Կշռադասում ՝ 20ր հստակեցնել հարցերի պատասխանը
Ընթացք	Կազմակերպչական մաս <p>հարցեր ուղղել նախորդ դասից, պարզել և շտկել դրանք</p> <p>Կարճ դասախոսություն. ինչպես կշարժվի մարմինը, երբ նրա վրա ազդող ուժերի համազորը հավասար է զրոյի: Ինչպես կշարժվի մարմինը ըստ ուղղությամբ և ըստ մեծության հստատուն ուժի ազդեցությամբ: Որ մեծությունների ուղղություններն են միշտ համընկնում ուժ, արագության, արագացում</p>
Տնային աշխատանք	Դաս. 9, խնդիր 37;43

Ստացված գիտելիքների արդյունքները գրաֆիկը արտահայտված տոկոսներով (%)

Points scored

Հաշվի առնելով, այն որ աշակերտները որոշակի գիտելիքներ ունեին այս թեմայի շուրջ <<Բնագիտություն>> առարկայից:

